

ПЕРЕДПЛАТА

„Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горвіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находять ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надісланім“ по 10 кр.
від стрічки.

Торговля і промисл.

II.

Не инакше дїє ся із закупном річий, селянинови потрібних. Давно потребував селянин клевиця, сверла, або иньшої річи, то йшов до коваля, щоб сей ему се зробив; потребував сїрака, то йшов на ярмарок і приступав до другого газди, що носив звій сукна під пахою, або другий сїрак наверх свого, сорочку купував у тих, що своє полотно продавали, так само капелюх і иньші потрібні ему річи.

Нинї від всего того є крамарі, що селянинови всего, чого він потребує, куплять на гурт у фабриці, відпродадуть меньшому крамареві в містї, той сельському крамареві, а той вже перепродасть селянинови, розуміє ся, порухавши собі кожний, за свій труд, час і вложенїй грїш, добрий заробок, котрий заплатити ему мусить селянин з рїлі, свого рільничого господарства. Так само має ся річ з мукою, цукром, рижом, нафтою і веїм, чого потребуємо купити. Мусить оно перейти кілька рук, заким до нас дістане ся, а селянин-рільник з свого клаптика землі, або зарібку, мусить оплатити не лише фабриканта, що его сирий витвір перерабляє, але і цілу зграю кушців-посередників, — що будьто помагають ему свою працю продати, будьто для него купують товари

у фабриці. А гроші ті, що селянин за ту услугу платить, не малі мусять бути, коли жне з них тьма тьменна кушців по містах і селах, богатїють ними і маєтки складають. Деж прото наш селянин, або і кожний, що потребує всего купити, може мати гроші, коли муєть оплачувати тільки народа, що з него — просто сказавши — наживу має і богатїє?

Та не один скаже: годїж нам без всего обходити ся, годї позбутись нам уживаня витворів фабричних, та заграничних, які з поступом часу і висною просвітою стали і для селянина майже необхідимі. А коли уживанє витворів фабричних і купованих стало конечностю, то неможливо самому фабрику отворити, або ще і купцем бути? Найшли би ся правда і по селах богачиска, що могли би заводити і фабрики, та промислові підприємства, є між нашими людьми справні та проворні люде, що могли би за крамарство взяти ся або і взяли ся вже. Та який нам хосен з того? Не будемо платити на сего то на того, не буде з мізерїї нашої зарабляти сей то другий? Справдї, так оно й є. Хоть безперечно лїпше, аби гроші йшли до рук свого чоловіка як чужого, бо то член нашого народу, але се загальної бїди хлїборобскої, нужди народної не поправить. Найлїпше щоби гроші ті, що забирають від нас ріжнородні крамарі, баришівники,

гуртівники і фабриканти, лишали ся хоть в части таки в нашій кишені. Треба нам отже брати ся до торговлі і промислу так, щоб они стали жерелом доходу не одного або кількох людей, а цілого села, повіту, а тим і цілого народу. Треба справу торговлі і промислу поставити так, щоби доходи з крамниці йшли не до кишені одного чоловіка, що крамарством займає ся, а ділили ся поміж тих, що в нїй товари купують, щоб зиски з фабрики мали ті, що з неї побирають продукта.

Отже головним змаганем нашим повинно бути: уеуспїльнене торговлі і промислу, бо в той спосіб веї три галузи господарства народного, рільництво, промисл і торговля сполучили-б ся в одних руках, а селянин наш охоронив би ся в сей спосіб від визиску, яким его нинїшній спосіб торговлі і промислу придавлює і нищать. Для осягненя тої ціли, треба старати ся, щоби в кождім селї була крамниця не приватна, для користи одної або кількох осіб, бо се на нічо не придасть ся. При нинїшній конкуренції і малім засобї грошїй, крамар такий буде або визискувати людей, щоб як так животїти, або загирить і той грейцар і працю свою і цілої родини, яку в крамницю вложить. А коли-б і яким чином удержав ся і розбогатїв, то не усуне тої нужди народної, котрої причиною в великій мірі нинїшній

Кельнер! пива!

Гю де Моиссанга.

Чому сего вечера війшов я до шинку? Не знаю. Було холодно. Дрібненький дощик-капуснячок капотїв, легка мрака прислонювала полумїни газовї. З вікон скленових било ясне свїтло і освїчувало вогкий воздух і заболоченї ноги прохожих.

Я не мав перед собою ніякої мети, лише волочив ся по обїді троха. Перейшов через Crédit Lyonnais, через Rue Vivienne і ще иньші улицї. Нараз замїтив я великий, до половини занханий шинок. Поступив там без найменшої причини. Спраги я не мав зовсім.

Тут вишукав місце, де не було за великого стиску та усїв коло одного, по виглядови старого вже добродїя, що смалив з двокрейцарової, чорної як смола файки. Сїм чи вісім куфлїв, що перед тим стояли на столї вказували, кілько він вже перепустив крізь горло. Мене не цікавила ся людина. На перший погляд пізнав я, що се піячина, один з тих сталих гостей, що приходять рано, коли отвїрають шинок а відходять в ночи, коли зачинають.

Убраний був нужденно, на серединї голови его видїла ся вже лисина, довгї космики волоса перцевої краси спадали на ковнїр его сурдута. Его одїне, троха за вільне, було мабуть зроблене в тїм часї, коли его тіло було повнїйше. Чи мав він камизоло? Думаю, що ні.

Коли я сїв коло него, сказав він до мене спокїйним голосом: „Як ся маєш?“

Я митїю обернув ся і глянув остро на него. Він спитав дальше: „Ти мене мабуть не пізнаєш?“

„Нї.“

„Де Баретто!“

Я остовпїв. Се був граф Іван де Баретто, мїй шкїльний товариш...

Подав ему руку і був так здивований що не мїг промовити ні словечка.

В кінци я виостогнав: „А як же тобі поводить ся?“

Він відновїв з великим спокоєм: „От! яко тако.“

Опісля замовк. Я хотїв бути сердечним і шукав за фразою: „І що-ж порабляєш?“

Байдужно відновїв: „Бачиш!“

Я почув, що кров підступила менї до лица, але говорив дальше:

Він дмухнув легко хмари диму і відказав: „Що днини те саме.“

Відтак ударив десятаком по мраморнім столї і кликнув: „Кельнер два пива!“

Далекий голос відновїв: „Два пива на четвертий стїл.“ Другий, ще більш віддалений голос кликнув сильно: „Добре.“ Опісля з'явив ся слуга з білою запаскою і принїс двї склянки пива, при чїм, підчас бігу кілька капель упало на землю.

Де Баретто випорожнив одним душком свою склянку і поставив на стїл, обтираючи вуса.

Питає ся мене: „Що чувати нового?“

Я не знав властиво нічого нового і виду-сив: „Нїчого, мїй товаришу. Я купець!“

Своїм ще супокїйним голосом питає ся він дальше. „I... се тебе займає?“

„Нї, але що хочеш? Предсї треба щось робити.“

„По-що?“

„Ну, щоби заняти ся.“

„Але яку мету се має? Я, як бачиш, нічого не роблю, ніколи! Коли хто не має грошїй, то розумію ще, коли працює. Але як має ся на прожиток, то се нїсенїтниця. По-що працювати? Чи се ти робиш для себе чи для другого? Коли ти се для себе робиш і се тобі робить приємність, то добре; але коли се робиш із-за других, то ти дурак!“

Положив свою люльку на мраморовий стїл і крикнув знова: „Кельнер! склянка пива!“ та докинув: „Бесїдоване викликує у мене справу. Я до сего не призвичаєний. Я не роблю нічого, живу з дня на день і старїю ся. Коли буду умирав, не тужити-му анї жалувати за нічим. Не маю ніяких спогадїв крім сего шинку. Анї жінки, анї дїтий, анї журби ніякої. Се найлучше так!“

Випорожнив склянку, котру ему принесли і почав знова курити.

Остовпїлий дивив ся я на него і поспитав:

„Але-ж ти не все був таким?“

„Прошу дуже, все! Вже яко гімназїаст.“

